

[From.]

rigdomme på de grønlandske fiskebanker fortrinsvis hentes af fiskere fra alle andre nationer: portugisere, tyskere, englændere, hollændere o. s. v.; kun 7,6 pct. bliver fanget af grønlændere. Jeg synes, vi må erkende, at forudsætningen for en ændring af dette forhold er flere søgænde kuttere og anlæg i land til behandling af fisken, og det må vi derfor have.

Jeg vil gerne understrege, at vi i grunden burde have haft dette lovforslag straks i 1950, for disse foranstaltninger er faktisk grundlaget for det hele i Grønland. Jeg erkender ganske vist, at reformer med hensyn til sundheds- og boligforhold, oprettelse af skoler og meget andet trængte sig på og ikke kunne skubbes til side; jeg kan dog ikke tilbageholde en bemærkning om, at jeg synes, selve administrationen i Grønland har slugt både store kræfter og store midler; men hvorfor skulle det egentlig være bedre dér end her?

Alt det, lovforslaget peger på, tror jeg vi bør gå i gang med snarest. Tilbage bliver så, om placeringen af de forskellige anlæg er rigtig og også — det vil jeg gerne føje til — er rigtig set fra et grønlandsk synspunkt, men der er en ting, som måske er endnu vigtigere, nemlig om de påtænkte anlæg er projekteret sådan, at rammerne for kapaciteten svarer til de stedlige muligheder. Når jeg har lagt så megen vægt på at få dette sagt, er det, fordi man måske nok kunne nævne eksempler fra Grønland, hvor dette ikke absolut har været tilfældet, men alt det kan vi jo tales ved om i udvalget.

En ting, som jeg er tilfreds med, er, at man koncentrerer disse nye anlæg. Det er forretningsmæssigt rigtigt at gøre det, og det er efter min opfattelse også en fordel, at det animerer til en naturlig koncentration af befolkningen, således at denne finder derhen, hvor erhvervsmulighederne findes.

Selv om jeg regner med en udvalgsbehandling, er der dog et par ting, jeg gerne vil spørge om, så kan den højtærede minister jo afgøre, om han ønsker at vente med svaret.

Jeg er som sagt indforstået med, at anlæggene i land bliver udvidet og moderniseret. Det er f. eks. hen i vejret, hvis man i Christianshåb må rationere leverancen af rejer, selv om der er lønnende afsætning for det færdige produkt. Jeg har lagt mærke

til, at man opfører fiskemelsfabrikker i Godthåb og Frederikshåb, men ikke i Jakobshavn og Christianshåb. Dette har jo nok sin naturlige forklaring, men jeg tror, det er noget meget vigtigt for økonomien, at man også udnytter fiskeaffaldet, og derfor vil jeg gerne vide, om man i disse to byer allerede har fiskemelsfabrikker, eller om der måske slet ikke er basis for sådanne dér.

Endelig er der et spørgsmål, som jeg også lægger megen vægt på. Det er kort og godt dette, om der er kvalificeret arbejdskraft til at bemande sådanne moderne anlæg. Jeg lægger såmænd ikke skjul på, at når jeg stiller dette spørgsmål, tænker jeg særlig på Godthåb. Byens befolkning er efter min opfattelse blevet lidt rigeligt præget af embeds- og bestillingsmænd, og det er en udvikling, som jeg ikke rigtig synes om. Jeg hilser derfor med tilfredshed, at man nu prøver at skabe baggrund for en egentlig produktion i Grønland, selv om jeg har noteret mig, at det er et af de steder, hvor man ikke regner med rentabilitet i første omgang. Også dette forhold vil jeg gerne have nærmere belyst under det kommende udvalgsarbejde.

Selve rentabilitetsberegningerne forekommer mig ellers nøgterne og forretningsmæssigt stillet op; men jeg skal afholde mig fra yderligere kommentarer, da jeg af gode grunde savner forudsætninger herfor.

Hvad selve finansieringsbeløbet på de 57 mill. kr. angår, skal jeg kun udtale håbet om, at tallene må kunne holde. Jeg ser af opstillingen, at Jakobshavn og Christianshåb har fået tidsprioritet. Dette er jo nok ikke tilfældigt; men også dette vil jeg gerne høre lidt nærmere om.

Tilbage bliver så endelig det helt store spørgsmål, for mig i hvert fald: om nødvendigheden af statsfinansiering. Jeg tænker naturligvis ikke på anlæg af kajer, veje o. lign., men på de egentlige industrielle anlæg, og jeg vil gerne vide, om man overhovedet har tænkt på at tilbyde privat pengeanbringelse i disse anlæg. Jeg er helt klar over, at vi ikke kan sige til den kgl. grønlandske handel: vi forlanger af jer, at I skal drive virksomheden på forretningsmæssig basis, og så samtidig forlange, at de mere lukrative foretagender overtages af private; det kan så vist være svært nok for